

Kunnat kotouttavat 2020

Esimerkkejä kuntien ja kaupunkien kotouttamiskäytännöistä

Anu Wikman-Immonen, Erja Horttanainen

Kunnat kotouttavat 2020

Esimerkkejä kuntien ja kaupunkien kotouttamiskäytännöistä

Sisällysluettelo

Maahanmuuttajien osaamisen ja työllistymisen edistäminen

Kansainväliset huippuosaajat Suomessa

Kuntien ja kaupunkien kotouttamisyksiköt

Alkuvaiheen ohjaus ja neuvonta

Perheiden kotoutumisen tukeminen sekä osallisuuden edistäminen

Liikunta, nuoriso ja kulttuuripalvelut

Maahanmuuttajien osaamisen ja työllistymisen edistäminen

Helsinki - Stadin osaamiskeskus

Stadin osaamiskeskus on koulutusta ja työllistämistä yhdistävä palvelukokonaisuus, joka tarjoaa maahanmuuttajille ammatillista koulutusta, työllistymispalveluja ja kielioipintoja. Stadin osaamiskeskus on aikuisille maahanmuuttajille suunnattu palvelu. Palvelut on suunnattu yli 17-vuotiaille oleskeluluvan saaneille helsinkiläisille maahanmuuttajille. Se perustettiin kesällä 2016 nopeuttamaan maahanmuuttajien koulutus- ja työllistymispolkuja sekä parantamaan osaavan työvoiman työllistymismahdollisuuksia. Osaamiskeskuksen palvelut ovat moniammatillisia: saman katon alla työskentelee opettajia, työelämävalmentajia, yrityskoordinaattori, sosiaali- ja terveystoimen asiantuntijoita sekä TE-toimiston asiantuntijoita. Stadin osaamiskeskus tarjoaa asiakkailleen ammatillista koulutusta, suomen kielen opetusta, ohjausta työelämään, osaamisen kartoitusta sekä tukea opiskeluun ja työssä käymiseen. Moniammatillisen tiimin avulla rakennetaan asiakkaan tarpeiden mukaan räätälöityjä palveluja tavoitteena edistää nopeampaa työllistymistä ja osaamisen kehittämistä.

Osaamiskeskuksen asiakkaat ovat edustaneet yli 40 eri kansallisuutta, ja keskuksen omat asiantuntijat palvelevat 12 eri kielellä. Keskuksen tavoitteena on palvella jatkossa noin 1000-1200 ihmistä vuodessa. Uusia toimintamalleja ja käytäntöjä kehitetään jatkuvasti.

Osaamiskeskuksen toimintaa koordinoi Helsingin kaupunki. Lisäksi mukana ovat työ- ja elinkeinoministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, TE-hallinto, Uudenmaan ELY-keskus, useita yhteistyöyrityksiä ja -järjestöjä sekä muita koulutuksen järjestäjiä

Espoo - Omnia osaamiskeskus

Omnia Osaamiskeskuksen palvelun ydin rakentuu työnhakijan kokonaisvaltaisen kartoituksen ja sen perusteella laaditun henkilökohtaisen osaamisen lisäämisen suunnitelman ympärille. Mikäli asiakkaan tuen tarve arvioidaan pieneksi, asiakas suuntaa pääsääntöisesti Osaamiskeskuksen valmennukseen, jonka tavoitteena on löytää työllistymispolku noin kolmen kuukauden kuluessa. Jos kartoituksessa ilmenee tarvetta asiakkaan osaamisen vahvemmalle kehittämiselle, jatkaa asiakas Osaamiskeskuksen koulutuksessa. Koulutusjakson kesto ja sisältö vaihtelevat asiakkaan tarpeen ja tavoitteen mukaisesti.

Omnia osaamiskeskuksessa asiakkaiden kanssa työskentelee neljä uraohjaajaa, kaksi TE-asiantuntijaa, sosiaaliohjaaja, työelämävalmentaja, kolme yrityskoordinaattoria,

Anu Wikman-Immonen, Erja Horttanainen

suomen kielen opettajia, erityisopettajia, opinto-ohjaaja ja useita muita työntekijöitä, jotka varmistavat toiminnan sujuvuuden. Omnian osaamiskeskukseen tullaan asiakkaaksi TE-toimiston tai sosiaalitoimen ohjausten kautta.

Osaamiskeskuksen koulutuspolut jakautuvat ammatillisesti kolmelle alueelle: Hoiva ja kasvatus, Palvelualat ja Kiinteistö ja tekniikka. Mikäli asiakas tarvitsee ammatillisia valmiuksia vahvistavaa koulutusta, hänet ohjataan tälle linjalle ennen ammatillista linjaa. On tärkeää huomata, että päätös asiakkaan polusta tehdään Osaamiskeskuksessa, ja että esimerkiksi Palvelualat -linjan alla voi olla hyvin erilaisia ammatteja (ml. ravintola-ala, kuljetusala, logistiikka jne).

Vantaan osaamiskeskus

Vantaan osaamiskeskus tarjoaa maahanmuuttajille moniammatillista ohjausta oman osaamisen tunnistamiseen, tietoa suomalaisesta työelämästä ja koulutusrakenteesta sekä mahdollisuuden kehittää suomen kielen taitoa, ammatillista osaamista ja työelämävalmiuksia. Palveluihin kuuluvat muun muassa kahden viikon selkosuomenkieliset kartoitusjaksot, henkilökohtainen ohjaus sekä teemailtapäivät työllistymiseen ja työnhakuun liittyvistä aiheista. Osaamiskeskus tekee tiivistä yhteistyötä eri alojen yritysten sekä eri maahanmuuttajatoimijoiden ja järjestöjen kanssa.

Osaamiskeskus tarjoaa:

- tukea ja apua työnhakuun sekä ohjausta oman osaamisen tunnistamiseen
- tietoa suomalaisesta työelämästä ja koulutusrakenteesta
- mahdollisuuden kehittää suomen kielen taitoa ja työelämävalmiuksia
- tietoa osaamisen kehittämisestä ja opiskelumahdollisuuksista
- tukea jatkokoulun suunnitteluun
- henkilökohtaista ohjausta

Osaamiskeskuksen asiakkuuden edellytykset:

- täysi-ikäisyys
- kotikunta Vantaa
- ulkomaan kansalaisuus tai aikuisiällä myönnetty Suomen kansalaisuus
- lupa työskennellä Suomessa
- tarve osaamisen tunnistamiselle ja työnhaun tuelle sekä työ- ja koulutusmahdollisuuksien kartoittamiselle
- ryhmätoimintaan edellytyksenä Suomen kielen taitotaso A.2. tai parempi

Asiakkaaksi osaamiskeskukseen: ilmoittautuminen TE-toimiston kautta

Anu Wikman-Immonen, Erja Horttanainen

Tampere - Maahanmuuttajien kansainvälinen osaamiskeskus

Maahanmuuttajien kansainvälinen osaamiskeskus tarjoaa moniammatillisessa yhteistyössä maahanmuuttajataustaisille tamperelaisille tukea ja ohjausta työelämään ja opintoihin. Osaamiskeskustoiminnan keskeisenä tavoitteena on nopeuttaa maahanmuuttajien koulutus- ja työllistymispolkuja sekä helpottaa työvoiman saatavuutta Pirkanmaalla.

Osaamiskeskuksen asiakkaita ovat kaikki Tampereen maahanmuuttajataustaiset ja vieraskieliset työnhakijat, joilla on oleskelulupa ja jotka ovat vailla työtä tai opiskelupaikkaa. Asiakkaaksi voi hakeutua, jos tarvitsee osaamisen kehittämistä työllistykseen tai opiskelu- ja työelämävalmiuksia. Asiakkaille nimetään OMA-valmentaja, joka arvioi asiakkaan palvelutarpeen ja toimii asiakkaan tukena koko asiakasprosessin ajan.

Kansainvälisen osaamisen palvelukokonaisuuden tavoitteena on kehittää kansainvälisten osaajien houkuttelua ulkomailta, vahvistaa Tampereen kansainvälistä brändiä osaavan työvoiman silmissä ja edistää työnantajille suunnattujen palvelujen kehittämistä.

Asiakkaita ovat:

- korkeaa osaamista omaavat maahanmuuttajat
- kansainväliset opiskelijat
- kansainväliset tutkijat
- puolisoina Suomeen muuttaneet
- työperusteiset maahanmuuttajat
- humanitäärisistä syistä Suomeen tulleet
- suomalaiset paluumuuttajat

Turku edistää maahanmuuttajien kotoutumista laajassa yhteistyöverkostossa

Maahanmuutto ja monikulttuurisuus nähdään kaupungin tärkeänä voimavarana ja elinvoiman kasvattajina Turun kaupungin vuosien 2018–2021 kotouttamisohjelmassa. Kaupungin palveluiden kehittämisen keskeisimmäksi ajatukseksi onkin nostettu maahanmuuttajien osallisuus yhteiskunnassa ja elinkeinoelämässä. Alueen hyvässä kasvussa oleva elinkeinoelämä tarvitsee riittävää uutta maahanmuuttoa työvoimantarpeeseensa. Yhtä tärkeää kaupungille on se, että myös pakolaistaustaiset tulijat ja pitkään Turussa asuneet maahanmuuttajat nähdään osaamispotentialina maahanmuutostyystä riippumatta. Maahanmuuttajan oma aktiivisuus, yhdenvertaisuus, osallisuus ja yhdessä tekeminen tunnistettiin tärkeiksi kotoutumiseen vaikuttaviksi tekijöiksi.

Anu Wikman-Immonen, Erja Horttanainen

Monipuolisia ja yhdenvertaisuutta tukevia osallisuuden mahdollisuuksia sekä hyviä etnisiä suhteita edistetäänkin laajan verkostoyhteistyön kautta.

Maahanmuuttajien osaamispisteen kautta töihin tai koulutukseen

Alkuvuodesta 2019 Turkuun perustettiin maahanmuuttajien osaamispiste, jonka tavoitteena on vauhdittaa maahanmuuttajien polkuja koulutukseen ja työhön sekä helpottaa yritysten osaavan työvoiman saatavuusongelmia. Osaamispiste kokoaa yhteen maahanmuuttajien työllisyyttä edistäviä palveluja. Osaamispisteellä on ollut tarjolla mm. omakielistä neuvontaa, tukea työnhaun eri vaiheisiin, osaamisen tunnistamista ja työhön ohjausta sekä koottua tietoa eri toimijoiden työllistymis-, kouluttautumis- ja kotoutumispalveluista. Osaamispiste on myös järjestänyt opintoihin suuntaavia informatiivisia orientaatiojaksoja.

Osaamiskeskuksella on kokeiltu ja kehitetty uusia palveluja maahanmuuttajien työhön pääsyn jouduttamiseksi. Hyviä tuloksia ovat tuottaneet esimerkiksi työelämävalmennukset työssä oleville. Valmennuksissa valmennettava saa kuuden viikon ajan käyttää palkallisesti yhden päivän viikossa valmennukseen, joka koostuu kielen opiskelusta, työelämäntietoudesta ja tietoteknisistä taidoista. Tämän avulla on lisätty monikielisten asiakkaiden edellytyksiä verkostoitua työyhteisössä ja hakeutua avoimille markkinoille työhön. Osaamispisteen yritysyritys yhteistyö ja yrittäjille suunnattu matalan kynnyksen neuvonta monikulttuurisuuteen liittyvissä asioissa on madaltanut yritysten kynnystä palkata maahanmuuttotustainen henkilö.

Lue lisää: Osaamispiste: <http://www.turku.fi/osaamispiste>

Korkeakoulutettujen ja korkeakoulutukseen haluavien ohjausta on tehostettu maahanmuuttajien ohjauspalvelu Simhen kautta ja osaamispisteellä, jossa on tarjottu korkeakoulutetuille neuvontaa työhaussa ja muissa elämän kysymyksissä. Turun AMK on myös kehittänyt maahanmuuttajille suunnattua kieli-, muunto- ja muuta koulutusta sekä esim. osaamisen tunnistamista ja mentorointia erilaisissa hankkeissa.

Turun AMK:n käynnissä olevat hankkeet:

[SOTE-silta – korkeakoulutetun maahanmuuttajan pätevytymispolku](#) (2018–2020)

[KOKOMA – korkeakoulutetut maahanmuuttajat työmarkkinoille yrittäjyysvalmiuksia vahvistamalla](#) (2018–2020)

[POLULLA – maahanmuuttajat korkeakoulutukseen polkuopiskeluväylää pitkin](#) (2018–2020)

Anu Wikman-Immonen, Erja Horttanainen

[MESH – verkostot ja mentorointi maahanmuuttajien työllistymisen tukena](#) (2019–2021)

[Wo-Health – maahanmuuttajanaisten voimaantumisen tukeminen](#) (2019–2021)

[VR Fast Track – osaamisen arvioinnin kautta työelämään](#) (2019–2021)

[Insinööriksi Suomeen](#) (2019–2021)

Oulu

Oulun kaupunki panostaa erityisesti nuorten, pitkäaikaistyöttömien sekä monialaista tukea tarvitsevien asiakkaiden palveluihin. Maahanmuuttajatyönhakijoiden palvelut ovat osa Työllisyyspalveluiden palvelutarjontaa. Oulun kaupungin työllisyyspalveluita tarjotaan nuorille Byströmin nuorten palveluiden yhteydessä. Nuorten työpajoille on mahdollisuus ohjautua työkokeiluun, kuntouttavaan työtoimintaan tai palkkatuetuun työhön. Pitkäaikaistyöttömien palveluita tarjotaan Työllisyyspalveluiden yksikössä ja monialaista tukea työllistymiseen tarjotaan Oulun TYP-yksikössä.

Työllisyyspalveluissa kartoitetaan henkilökohtaisessa palveluohjauksessa niin sosiaalista tilannetta kuin koulutukseen ja työllistymiseen liittyviä taustoja. Työllisyyspalveluiden tarjonnassa on samat palvelut kuin työnhakijoille yleensä, joista yleisimpiä ovat työhönvalmennus, työkokeilu, työvoimakoulutus sekä palkkatuella työllistäminen. Koulutuskokeilun hyödyntäminen mm. kielellisten haasteiden tunnistamiseksi koulutukseenohjaamis- ja hakeutumisvaiheessa voi olla myös tarpeen.

Eriyistä huomiota maahanmuuttajatyönhakijan palvelussa ja valmennusprosessissa kiinnitetään osaamisen kartoitukseen, muualla suoritettujen tutkintojen kelpoisuuteen Suomessa ja tutkintojen täydentämis- ja koulutustarpeisiin, kielitaitoon (erityisesti työhön liittyvä kielitaito) sekä työhönvalmennuspalveluiden tarjontaan.

Päijät-Häme - Alueellinen integraatiopalvelupiste, Alipi

Alueellinen integraatiopalvelupisteen Alipi tarjoaa maahanmuuttoon liittyviä ohjaus-, neuvonta- ja asiantuntijapalveluja palvelualueen maahanmuuttajille, viranomaisille, työnantajille, järjestöille ja muille tahoille, jotka tarvitsevat lisätietoa tai konsultaatiopalveluja maahanmuuttoon liittyvissä asioissa. Palvelupiste on tarkoitettu kaikille palvelualueen maahanmuuttajille riippumatta Suomeen muuton syistä tai asumisajasta. Palvelualueeseen kuuluvat Päijät-Häme, Iitti, Pukkila ja Myrskylä.

Alipi tarjoaa henkilökohtaista neuvontaa ja ohjausta seuraavissa asioissa:

- maahanmuuttoon liittyvät asiat (rekisteröityminen, lupa-asiat)

Anu Wikman-Immonen, Erja Horttanainen

- tietoa maahanmuuttajien oikeuksista ja velvollisuuksista (lainsäädäntö)
- neuvontaa ja tiedotusta suomalaisen yhteiskunnan viranomaisjärjestelmästä ja palveluista
- neuvontaa arkielämään liittyvissä asioissa (asuminen, työ, sosiaaliturva, koulutus jne.)
- arkielämän muut pulmatilanteet

Palveluneuvonnassa saa ohjausta ja neuvontaa suomeksi, englanniksi, venäjäksi, espanjaksi ja ruotsiksi. Tarvittaessa käytetään tulkkia. Palvelu on maksutonta. Palvelualueen viranomaisille, järjestöille ja muille tahoille annetaan neuvontaa sekä konsultointipalveluja maahanmuuttoasioissa.

Lahdessa Alipin ohjaus- ja neuvontapalvelut, matalan kynnyksen Kotouttamo sijaitsee Lahden Palvelutorilla kauppakeskuksessa.

Heinola - Kotouttamo

Heinolassa Jyränkölän Setlementti ylläpitää HeiMo-taloa, joka toimii monikulttuurisen työn keskuksena ja opistotalona. HeiMo-talo on ollut otollinen paikka käynnistää Kotouttamo-toimintaa, jonka ajatuksena on ollut koota niin kotoutumista edistäviä palveluita kuin osaamista saman katon alle. Näin maahan muuttanut saa yhdestä paikasta kattavasti tietoa kotoutumisen eri osa-alueilta: yleistä ohjausta ja neuvontaa arjen asioihin, kieli- ja kulttuurikoulutusta, asiointiapua sekä tulkkausta.

Kotouttamossa maahan muuttaneelle palveluja tarjoavat mm. Jyränkölän Setlementti, KELA, TE-toimisto, Heinolan kaupungin sosiaalitoimi/maahanmuuttajatyö, ALIPI (alueellinen integraatiopalvelupiste) sekä erilaiset työllistämishankkeet. Lisäksi yrittäjä- ja työnantajatahoja toivotaan mukaan täydentämään palvelutarjontaa. Heinolan HeiMo-talossa on kansalaisopiston asiakastoimisto ja kieltenopetuksen luokat sekä kahvila. HeiMo-talo tarjoaa Kotouttamon lisäksi monenlaista toimintaa ja siellä järjestetään myös lukuisia, kaikille avoimia tilaisuuksia ja tapahtumia, joilla edistetään hyviä väestösuhteita ja osallisuutta. Asiakkaiden toiveita kuullaan ja niiden pohjalta pyritään yhdessä kehittämään toimintaa. HeiMo-talossa ja Kotouttamossa heinolalaiset luontevasti voivat kohdata ja kotoutua.

Kuopio

Kuopiossa tehdään moniammatillista yhteistyötä kotoutumisen kaikilla osa-alueilla. Toimintoja kehitetään jatkuvasti yhdessä, jotta palveluverkosto olisi kattava ja päällekkäistä työtä ei tehtäisi. Kuopion tahtotila on olla vastaanottava ja kansainvälinen kaupunki. Kuopion kaupungin strategiassa kansainvälisyys on läpileikkaava teema, jonka eteen tehdään joka päivä töitä. Yhdessä saadaan aikaan sen, että Kuopio on hyvän elämän pääkaupunki myös kotoutujille.

Anu Wikman-Immonen, Erja Horttanainen

Kuopion kaupungin maahanmuuttokoordinaattori koordinoi yhteistyötä eri tahojen välillä ja kehittää yhdessä toisten toimijoiden kanssa muuttajapalveluja, jotka integroidaan kaupungin palveluiden sisään. Tavoitteena on maahanmuuttajien integroiminen muiden kuntalaisten kanssa yhteisten peruspalvelujen sisään kulttuurisensitiivisellä työotteella ja tarvittavilla lisätoimilla. Kuopiossa verkostoyhteistyö on kaikissa kotouttamistoimissa ydinajatus.

Kuopiossa alkaa kuntakokeilu, jossa kotouttaminen siirtyy kaupungin työllisyyspalvelun vastuulle. Kokeilun tavoitteena on kehittää kotoutumisen polkuja kokonaisvaltaisesti. Kuopion kaupunki tukee työperäistä maahanmuuttoa monialaisesti. Kotoutumisen tukipalveluja tarjotaan työperäisen rekrytointin yhteydessä sekä työnantajalle että työntekijälle perheineen. Rekrytointivideoita esimerkkitapauksestamme:

<https://fi-fi.facebook.com/MessiLiveFi/videos/vb.791750594329102/485309992327879/?type=2&theater>

<https://fi-fi.facebook.com/MessiLiveFi/videos/vb.791750594329102/426100148103412/?type=2&theater>

Kansainväliset huippuosaajat Suomessa

International House Helsinki

Helsingin kaupunki käynnisti joulukuussa 2017 International House Helsinki (IHH) -palvelun, joka tarjoaa valtaosan kansainvälisten osaajien tarvitsemista alkuvaiheen neuvonta- ja viranomaispalveluista saman katon alta. IHH palvelee myös yrityksiä ja työnantajia ulkomaiseen työvoimaan ja sen rekrytointiin liittyvissä kysymyksissä. IHH-yhteistyöhön osallistuvat Helsingin, Espoon ja Vantaan kaupunkien lisäksi Uudenmaan maistraatti, Verohallinto, Kela, Maahanmuuttovirasto, Uudenmaan TE-toimisto, Eläketurvakeskus, Helsingin seudun kauppakamari ja Suomen Ammattiliittojen keskusjärjestö SAK.

Palvelupiste on auki arkisin klo 9-16. Palvelupisteessä asioi kuukausittain 8000-9000 henkilöä.

International HUB Tampere

International HUB Tampere yhdistää kansainväliset osaajat ja paikalliset yritykset. Se tukee ja auttaa yrityksiä kansainvälisissä rekrytoinneissa. Pula osaavasta työvoimasta on yritysten kasvun ja kehittymisen esteenä. Yhteistyöhankkeessa kehitetään Tampereen seudulla jo asuvien kansainvälisten opiskelijoiden ja muiden huippuosaajien työllisyys- ja yrittäjyyspolkuja. Tampereen veto- ja pitovoimaisuuden vahvistaminen

Anu Wikman-Immonen, Erja Horttanainen

kansainvälisenä opiskelu-, työskentely- ja innovaatiokaupunkina on kaupunkikehityksen kannalta avainasemassa. International HUB Tampere kokoaa työnantajille ja kansainvälisille osaajille suunnatut palvelut yhdelle palvelualueelle.

Turku - Töissä täällä

Viime vuosina Turussa on ollut menneillään lukuisia eri tahojen hallinnoimia ja eriarvoisia hankkeita, joiden tavoitteena on ollut kohentaa maahanmuuttajien työllisyyttä ja kehittää kotouttamiskoulutuksia ja muita maahanmuuttajille suunnattuja koulutuksia. Esimerkiksi kaupungin sivistystoimialan hallinnoimat AboaNova, NUOTTA – Nuoria osaajia työvoimaa tarvitseville aloille -hanke sekä HYVÄ PORE – positiivisen rakennemuutoksen tukeminen koulutuksen keinoin ovat tehostaneet koulutuksia lisäämällä niiden työelämälähtöisyyttä. Maahanmuuttajien työllistymisen edellytyksiä on kehitetty myös Vertaista Vailla -hankkeessa ja Baana – verkostomainen rekrytointimalli maahanmuuttajien työllistymiseen -hankkeessa, ja Työllisyyden polku maahanmuuttajalle -hankkeessa.

Kaikkien kehittämishankkeiden yhteisenä päämääränä on ollut edistää maahanmuuttajien työllisyyttä ja vahvistaa alueellista kilpailukykyä luomalla mahdollisuuksia hyödyntää Suomeen muuttaneiden osaajien työpanosta ja innovaatiokykyä. Hankkeet tekevätkin ja tekevät verkostoyhteistyötä keskenään mm. järjestämällä yhteisiä tilaisuuksia ja koulutuksia sekä kampanjoita, kuten esimerkiksi maahanmuuttajien osamista esille tuova ja työllisyyttä edistävä Vain sisältö ratkaisee -kampanja.

Lue lisää: <https://www.toissataalla.fi/>

Anu Wikman-Immonen, Erja Horttanainen

BusinessOulu

BusinessOulu vastaa Oulun kaupungin koko elinkeinopolitiikan toteutuksesta, kasvu-yritysten tarvitsemista palveluista, aluemarkkinoinnista, viennin ja myynnin sekä investointien ja työpaikkojen edistämisestä. Kansainvälisesti verkostoitunut BusinessOulu toimii yritysten aktiivisena kumppanina ja kasvun mahdollistajana, sekä kehittää määrätietoisesti eri toimialojen yritystoimintaa.

BusinessOulu tukee turvapaikan saaneiden henkilöiden kotouttamista tarjoamalla yrityspalveluita, jotka vastaavat meneillään olevaan tarpeeseen ja kannustavat matalalla kynnyksellä tutustumaan yritystoimintaan. Toimintaa on valmisteltu kartoittamalla maahanmuuttajien yritystoiminnan aktivointiin liittyviä toimenpiteitä paikallisissa vastaanottokeskuksissa. Yrityspalveluita, jotka vastaavat meneillään olevaan tarpeeseen ja kannustavat matalalla kynnyksellä tutustumaan yritystoimintaan. Toimintaa on valmisteltu kartoittamalla maahanmuuttajien yritystoiminnan aktivointiin liittyviä toimenpiteitä paikallisissa vastaanottokeskuksissa. BusinessOulun edustaja on yhteistyössä alueen muiden toimijoiden kanssa kiertänyt alueen vastaanottokeskuksia, joissa on tehty alustavia maahan saapuneiden osaamis-, koulutus- ja yrittäjyystaustaan sekä yrittäjyysinnostukseen liittyviä toimenpiteitä.

Kaikille maahanmuuttajille tarjotaan informaatiota yritystoiminnan käynnistämisestä, kartoitetaan kansainvälisiä vientiverkostoja ja Invest In -mahdollisuuksia, kerätään tietoa turvapaikan saaneiden yrittäjyyteen liittyen sekä pilotoidaan vaateiden mukaista maahanmuuttajien yrittäjyysvalmennusta valikoituneille myönteisen päätöksen saaneille henkilöille. Tämän toiminnan kautta saadaan lisää tietoa kohderyhmän pidemmän aikavälin koulutustarpeista. Toiminnalla tuetaan turvapaikansaaneiden kotouttamista tarjoamalla heille verkostoja ja mahdollisuuksia tutustua suomalaiseen yhteiskuntaan yrittäjyyteen liittyvän toiminnan kautta.

Kuopion kaupungin työllisyyspalvelu

Taitopajat 2020 -kehityshankkeen (ESR) tavoitteena on luoda uudenlaista työllistymiseen tarvittavia taitoja vahvistavaa taitopajatoimintaa. Taitopajat 2020 -hankkeen yrittäjyystaitopajoilla kehitetään kuopiolaisille kotoutumisvaiheen ohittaneille maahanmuuttajataustaisille asiakkaille suunnattua yrittäjyystaitojen valmennuskokonaisuutta, ensimmäiset asiakkaat aloittavat keväällä 2020.

KIETOVA-hanke on osa Kuopion kaupungin hallinnoimaa Taitopajat 2020 -ESR-hanketta, joka toteutetaan ajalla 1.1.2019–30.6.2021. Hankkeen tavoitteena on luoda käytännönläheinen toimintamalli kotoutumisajan ohittaneiden maahanmuuttajien suomen kielen ja työllistymisvalmiuksien rinnakkaiseen vahvistamiseen. Hankkeeseen osallistuvien työllistymisen polulla etenemistä edistetään vahvistamalla heidän ammatillista osaamistaan ja toiminnallista kielitaitoaan työpajaympäristössä vahvan

Anu Wikman-Immonen, Erja Horttanainen

valmennuksellisen tuen avulla sekä yksilö- ja ryhmämuotoisia menetelmiä hyödyntäen. KIETOVA-hankkeen toteuttamisesta vastaa Tukeva-säätiö sr.

Kuopio - Future Savo –hanke

Future Savo keskittyy ulkomaalaisten osaajien ja ammattilaisten muuttajapalvelun kehittämiseen ja jalkautukseen. Hankkeessa kartoitetaan palvelutarjonnan puutteet ja kehittämistarpeet kv-asukkaiden ja kv-osaajia rekrytoivien yritysten näkökulmasta sekä otetaan huomioon muiden osatoteuttajien piloteissa esille nousevat puutteet ja tarpeet. Palvelutarjonnan ohella on merkittäviä rakenteellisia ja asenteellisia sekä yleisiin valmiuksiin liittyviä pullonkaulatekijöitä (esim. vaade suomen kielen taidosta laajasti yhteiskunnassa; erilaiset säädökset rekrytointien yhteydessä, työnantajien ja asukkaiden sekä asiakkaiden asenteet; ulkomailla hankitun osaamisen tunnistamisen haasteet; täydentävien koulutusten puuttuminen ja rajalliset resurssit, haasteet kiinnittyä paikallisiin yhteisöihin tai löytää niitä jne.) joihin hankkeessa puututaan.

<https://www.futuresavo.fi/>

Savon ammattiopistolla on tahtotila olla suunnannäyttäjänä maahanmuuttajakoulutuksen kehittämisessä. Kehittämistoimena on olla kielitietoinen oppilaitos, jossa suomen kielen ymmärrettävyyttä ja selkeyttä kehitetään tukemaan maahanmuuttajien oppimista kaikissa oppimisympäristöissä (lähi-, verkko- ja työelämässä oppiminen) sekä oppilaitoksen ohjaus- ja palveluprosesseissa. Lisäksi kehitetään aiemmin hankitun ammattiosaamisen, kulttuurisidonaisen ja suomen kielentaidosta riippumattoman, tunnistamista.

Itä-Suomen yliopisto ja Savonia ammattikorkeakoulu

järjestävät opetusta ja neuvontaa maahanmuuttajille. Esimerkiksi Kuopion Savonia ammattikorkeakoulun kampuksella tarjotaan valtakunnallisen SIMHEmalli -hankkeen palvelua maahanmuuttajille, jotka ovat korkeakoulutettuja tai kiinnostuneita korkeakoulutuksesta. Tämä palvelu on tarkoitettu kaikille maahanmuuttajille. Myös Itä-Suomen yliopistossa on suuri joukko kansainvälisiä työntekijöitä ja opiskelijoita, joille yliopisto tarjoaa ohjausta ja neuvontaa kotoutumisen kysymyksissä

Kuntien ja kaupunkien kotouttamisyksiköt

Helsingin maahanmuuttoyksikkö

Maahanmuuttoyksikkö järjestää Helsinkiin pysyvästi asettuneille pakolaisille ja heihin rinnastettaville maahanmuuttajille kotoutumista tukevia sosiaalipalveluja, ohjaa kotoutumista sekä järjestää myös paperittomien henkilöiden kiireelliset ja välttämättömät sosiaalipalvelut. Maahanmuuttoyksikkö toimii asiantuntijana maahanmuuttajien kotoutumiseen ja paperittomuuteen liittyvissä kysymyksissä. Maahanmuuttoyksikössä annetaan myös sosiaalityön ja paperittomien palveluiden puhelinneuvontaa.

Anu Wikman-Immonen, Erja Horttanainen

Maahanmuuttoyksikön asiakkaita ovat lisäksi ihmiskaupan uhrin. Maahanmuuttoyksiköön on myös keskitetty kotimaahansa palaavien pakolaisten paluumuutossa avustaminen.

Maahanmuuttoyksikkö tekee muille kuin TE-palvelujen asiakkaille Kansaneläkelaitoksen ohjauksen perusteella tai henkilön pyynnöstä (jos ensimmäisen oleskeluluvan saamisesta on alle 3 vuotta) alkukartoituksen eli palvelutarpeen arvion ja kotoutumissuunnitelman ja ohjaa tarvittaessa suomen kielen testiin ja etsii suomen kielen kurseja esimerkiksi työn ohessa suoritettavaksi. Kunnan alkukartoitettavia asiakkaita ovat: vanhempi, joka hoitaa alle 3-vuotiasta lasta kotona eikä ole te-toimiston asiakkaana, työkyvyttömät, ikääntyvät, työssä käyvät henkilöt ja opiskelijat.

Moniammatillisessa työssä on mukana johtava sosiaalityöntekijä, sosiaalityöntekijöitä, sosiaalihoitajia, psykologeja, vastaanottopisteen ohjaajia, työvoimasuunnittelija, fysioterapeutti, psykiatrisia sairaanhoitajia, konsultoiva psykiatri sekä lääkäri ja terveydenhoitajia. Yksi työntekijä työskentelee kasvatus- ja koulutustoimialan alaisessa osaamiskeskuksessa yhteistyössä räätälöidyllä sosiaalisen kuntoutuksen oppimisvalmiuskurssilla, joka on kohdennettu maahanmuuttoyksikön asiakkaille.

Asiakkaita tavataan toimistolla, kotikäynneillä ja verkostotapaamisissa, ryhmätoiminnissa ja palveluihin saattamisissa. Kotouttamista tuetaan ryhmäinfoilla, jotka liittyvät muun muassa asumiseen, sosiaaliturvaan, suomalaiseen yhteiskuntaan ja palvelujärjestelmään sekä leiritoimintaan.

Oulu - Monikulttuurikeskus Villa Victor

Monikulttuurikeskus Villa Victorista saa maksutonta suomen kielen opetusta sekä monikielistä ohjausta ja neuvontaa. Lisäksi voi opiskella muita kieliä sekä osallistua tapahtumiin. Monikielistä ohjaus- ja neuvontapalvelua tarjotaan 17 eri kielellä. Suomen kieltä voi opiskella luku- ja kirjoitustaidon kurssilla, peruskursseilla, jatkokursseilla, keskustelukurssilla ja YKI-treeni-kurssilla.

Villa Victor järjestää erilaisia monikulttuurisuuteen liittyviä tapahtumia. Welcome to Oulu, Värikäs ravintola, Kansalaisuuden saaneiden juhla ja Itsenäisyyspäivän juhla ovat joka vuosi järjestettäviä tapahtumia. Lisäksi Villa Victor järjestää kuukausittain infotilaisuuksia erilaisista ajankohtaisista aiheista.

Maahanmuuttotyön koordinointi ja kehittäminen ovat Villa Victorin osaamisaluetta. Työntekijät toimivat asiantuntijoina tärkeimmissä maahanmuuttoon ja monikulttuurisuuteen liittyvissä työ- ja ohjausryhmissä. Myös rasisminvastainen työ sekä kaksisuuntaisen kotoutumisen edistäminen ovat keskeisiä tavoitteita. Toimintaa kehitetään tiiviissä yhteistyössä muiden alueen toimijoiden kanssa. Villa Victorissa on käynnissä Oulun yliopiston hallinnoima Kielen avulla osalliseksi -hanke.

Anu Wikman-Immonen, Erja Horttanainen

Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveystoimet Soite, Kotoutumis- ja palvelut

Kotoutumis- ja palvelut tarjoaa kuntaan tuleville kansainvälistä suojelua saaville ja myönteisen turvapaikan saaneille henkilöille ja heidän perheilleen ohjausta, neuvontaa ja tarpeen mukaista tukea kotoutumisen ajan. Kotoutumisen alkuvaiheessa järjestetään teeman mukaisia infotilaisuuksia uusille asiakkaille. Kotoutumista tuetaan yhteistyössä eri toimijoiden ja hankkeiden kanssa.

Joensuun kaupungin maahanmuuttajapalvelut

Joensuun maahanmuuttajapalvelut vastaa kotouttamistyöstä ja pakolaisten vastaanotosta Joensuussa. Kotouttamispalvelua tarjotaan kaikille joensuulaisille maahanmuuttajille taustasta ja maahantulosta riippumatta. Sopivat palvelut räätälöidään asiakkaan elämäntilanteen ja palvelutarpeen mukaan.

Asiakkaat saavat kotouttamisohjaajan, joka tukee heitä kotoutumisen polulla. Asiakkaille laaditaan kotoutumisen palvelutarpeen arviot sekä kotoutumissuunnitelmat yhdessä asiakkaan kanssa. Suunnitelmat sisältävät kotoutumisen tavoitteet ja niiden saavuttamista tukevat palvelut. Asiakkaille tarjotaan sekä yksilö- että ryhmäohjausta ja muita kotoutumista tukevia palveluita. Myös jatkuvaa suomen kielen opetusta alkeis- ja jatkotasolla tarjotaan kaikille sitä tarvitseville.

Kuopion kaupungin maahanmuuttajayksikkö

Kuopion kaupungin maahanmuuttajayksikkö vastaanottaa kiintiöpakolaisia kotouttaen heitä suomalaiseen yhteiskuntaan yhdessä muiden viranomaisten kanssa. Tehtävänä on kotouttaa pakolaisia sopeutumaan suomalaiseen yhteiskuntaan samalla tukien heitä säilyttämään omaa kulttuuri-identiteettiään. Maahanmuuttajayksikkö palvelee pakolaisia ja kuntapaikan saaneita turvapaikanhakijoita sekä itsenäisesti kuntaan muuttaneita oleskeluluvan saaneita turvapaikanhakijoita. Maahanmuuttajayksikkö pyrkii myös työssään edistämään suomalaisen yhteiskunnan ymmärrystä muista kulttuureista.

Nurmijärvi

Nurmijärven kotoutumis- ja palvelussa annetaan käytännön lähiohjausta uusille, pakolaistaustaisille kuntalaisille niin viranomaisasioissa, kuin arjen hallintaan liittyvissä tehtävissä. Kotoutumis- ja palvelun asiakkaina on paljon kiintiöpakolaisia, joten palvelussa järjestetään vuoden ympäri orientoivia infoja ja keskustelutilaisuuksia eri aiheista. Kotoutumis- ja palvelut tekee viranomais- ja vapaaehtoisverkostojen kanssa yhteistyötä hyvän kotoutumisen varmistamiseksi. Palvelun yhteydessä toimii kunnan kaikille maahanmuuttajille matalan kynnyksen ohjaus- ja neuvontapalvelu Koto-info, joka on auki päivittäin ilman ajanvarausta.

Anu Wikman-Immonen, Erja Horttanainen

Kunnassa hyödynnetään eri materiaaleja kotouttavassa työssä, mm. Amif-hankemateriaali Karibuni- elämänhallinnan opas kongolaisille kiintiöpakolaisille (käännetty myös Kongon swahiliksi) sekä Tervetuloa Nurmijärvelle- työkirja itsenäisille muuttajille, joka kuljettaa läpi muuttoon ja kunnassa viihtymiseen liittyvät, hyvinvointiin vaikuttavat asiat ja tehtävät.

Nurmijärvellä voi opiskella suomen kieltä Keudassa tai Nurmijärven opistossa, sekä yhdistysten järjestämissä kielikerhoissa viikoittain.

Alkuvaiheen ohjaus ja neuvonta

Helsinki - Maahanmuuttajien kasvatuksen ja koulutuksen kehittämishjelma

Osana Helsingin kaupungin kotouttamishjelmaa toteutetaan maahanmuuttajien kasvatuksen ja koulutuksen kehittämissuunnitelmaa. Tavoitteena on, että kaikilla helsinkiläisillä on yhdenvertaiset mahdollisuudet kasvatukseen, koulutukseen ja työelämään. Ohjelma sisältää yhteensä 18 toimenpidekokonaisuutta. Ohjelman avulla luodaan muun muassa kotoutumisen tukimateriaali varhaiskasvatukseen ja perusopetuksen henkilöstölle, pilotoidaan monikielinen ohjaaja -mallia kaikilla koulutusasteilla sekä koulutetaan puolet toimialan henkilökunnasta kielitietoisuudesta, osaamisen tunnistamisesta sekä rasismiin puuttumisesta.

InfoFinland Oulu

InfoFinland kokoaa yhteen tärkeää tietoa Suomeen muuttoa suunnitteleville tai täällä jo asuville maahanmuuttajille 12 eri kielellä. Sivusto palvelee myös viranomaisia monikielisessä tiedotuksessa. Konkreettista tietoa annetaan muun muassa työntekijän oikeuksista ja velvollisuuksista, yrityksen perustamisesta, suomen kielen kurseista, asunnon ostamisesta, mitä tehdä, kun sairastuu, miten ilmoittaa lapsi kouluun, äänestämistä tai vaikkapa jokamiehen oikeuksista. Sisältöä voi tarkastella vaihtoehtoisesti eri elämäntilanteiden kautta. *Oulun osiosta* InfoFinland-sivuilta löytyy tietoa asumisesta ja elämisestä Oulussa suomeksi, englanniksi, venäjäksi, kiinaksi ja arabiksi.

Joensuu

Joensuun maahanmuuttajapalvelut antaa neuvontaa ja ohjausta oleskeluluvista, perheen yhdistämisestä, matkustusasiakirjojen hankinnasta sekä kansalaisuuden hakemisesta. Maahanmuuttaja-asiakkaiden lisäksi palvelee myös yhteistyökumppaneita ja muita toimijoita: maahanmuuttajapalvelut kouluttaa, toimii työparina ja antaa ohjausta ja neuvontaa maahanmuuttoon ja kotouttamiseen liittyvissä kysymyksissä.

www.joensuu.fi/maahanmuuttajapalvelut

Anu Wikman-Immonen, Erja Horttanainen

Kuopio - Setlementti Puijolan monikulttuurisuuskeskus Kompassi

tarjoaa kielten opiskelua, neuvontaa ja ohjausta, vapaaehtoistyötä sekä erilaisia toimintaryhmiä ja tapahtumia. Kompassi edistää tasa-arvoisuutta ja tarjoaa mahdollisuuden oman kulttuuriin edistämiseen. Setlementti Puijolan Työlinkki –hanke tarjoaa työhönvalmennusta maahanmuuttajataustaisille työnhakijoille ja ohjausta ja neuvontaa yrityksille maahanmuuttajan rekrytointiin liittyvissä asioissa. Työlinkki –hankkeen tavoitteena on, että paikallisten yritysten tarpeet ja asiakkaiden osaaminen kohtaavat.

<https://www.puijola.net/kompassi/tyolinkki/>

Seinäjoen kaupungin pakolaistyö

Seinäjoen pakolaistyö tarjoaa kotoutuville asiakkailleen kotoutumispalveluita, ohjausta sekä neuvontaa kaikkiin arkeen, perusturvaan ja palveluihin liittyvissä asioissa. Kotoutumispalveluita tarjotaan yhdessä monialaisen verkostoyhteistyön voimin (kela, te-toimisto, ely-keskus, sosiaalityö, varhaiskasvatus, perusopetus, oppilaitokset, terveyspalvelut, järjestöt). Pakolaistyö vastaa myös kiintiöpakolaisten vastaanottojärjestelyistä sekä koulutuksesta, konsultaatiosta ja tiedottamisesta pakolaisasioissa. Asioimistulkkauksia kotoutuville asiakkaille järjestetään myös pakolaistyön kautta. Toiminnalla pyritään edistämään myönteistä sekä osallistavaa monikulttuurista kehitystä kaupungissa.

Hankkeet:

Kokka kohti Etelä-Pohjanmaata (SEAMK)

Moni, Maahanmuuttajien ohjaus- ja neuvontapiste (Seinäjoen kaupunki)

Jutellaan vanhemmuudesta (MLL Pohjanmaan piiri)

Etelä-Karjala - Omakielisen yhteiskuntaorientaation infot ja jalkautuva työ kotokoulutusten yhteydessä

Eksoten (Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystyöpiiri) maahanmuuttopalvelut on järjestänyt omakielisiä infoja kotokoulutuksissa opiskeleville ja muille alueella asuville, vasta Suomeen muuttaneille. Infojen aiheet on mietitty yhdessä yhteistyökumppanien kanssa ja infoissa on aina ollut tulkkaus eri kielillä. Infoja on järjestetty mm. Kelan tuista, vanhemmuudesta ja perhepalveluista, monikielisestä kirjastosta, te-palveluista, Rikosuhripäivystyksen palveluista, maahanmuuton psyykkisestä prosessista ja mielenterveyden tukemisesta.

Omakielisten infojen lisäksi maahanmuuttopalvelujen työntekijät ovat antaneet matkailan kynnyksen ohjausta ja neuvontaa kotokoulutusten tiloissa kerran kuukaudessa. Jalkautuva ohjaus on tavoittanut uusia Suomeen muuttaneita, ja he ovat saaneet neuvontaa omassa toimintaympäristössään. Jalkautuva työ on madaltanut myös

Anu Wikman-Immonen, Erja Horttanainen

ihmisten hakeutumista esim. maahanmuuttopalvelujen yleisille neuvonta-ajoille. Ohjauksen ja neuvonnan lisäksi työntekijät ovat kutsuneet ja ohjanneet ihmisiä ryhmiin ja tapahtumiin, mikä on osaltaan parantanut osallisuutta.

Perheiden kotoutumisen tukeminen sekä osallisuuden edistäminen

Turku - Maahanmuuttajanaisten kotoutumista edistetään koko perhe huomioiden

Turun suomenkielinen työväenopisto järjestää yhteistyössä Turun ulkomaalaistoimiston KOTO-toiminnan kanssa kotoutumiskoulutusta työelämän ulkopuolella ja heikossa työmarkkina-asemassa oleville kotoutujille. Kotiäitien opiskellessa suomen kieltä varhaiskasvatuksen lastenhoitajat hoitavat heidän lapsiaan viereisessä luokassa. Opiskelijat on jaettu lähtötason perusteella neljään eri ryhmään: vastaanotto-ryhmä, luku- ja kirjoitustaidon opetuksen ryhmä sekä lukutaitoisten ja edistyneiden lukutaitoisten ryhmät. Koulutus sisältää myös valinnaisaineita, kuten kädentaitoja (mm. ompelua ja virkkamista), liikuntaa (tanssiliikuntaa maahanmuuttajanaistille), tietotekniikkaa sekä arjen taitoihin kuuluvaa ryhmäopetusta. Erityistä huomiota kiinnitetään opiskelijoiden tukemiseen ja ohjaukseen. Opetus laajentuu myös opistotalon ulkopuolelle, kun opettajien ja kotouttamisohjaajien johdolla opiskelijaryhmät tekevät useita kulttuurivierailuja, tutustumiskäyntejä ja retkiä.

Sivistystoimialan perusopetus ja Auralan opisto kehittävät koulumentorointia osana maahanmuuttajataustaisten perheiden arjenhallinnan ja osallisuuden tukemiseen keskittyvää hanketta (PETU – perhetyötä ja tukea maahanmuuttajaperheille 2019–2021). Koulumentoroinnin ajatuksena on kouluttaa jo pidempään Suomessa asuneita maahanmuuttajia tukemaan lapsia ja heidän vanhempiaan koulunkäynnissä. Tällä hetkellä mukana on neljä oman äidinkielen opettajaa ja kuusi huoltajaa. Hankkeessa luodaan opettajien kanssa koulutyön tukemisen kortteja, joihin upotetaan QR-kodeilla digitaalista sisältöä. Kortteja laaditaan ainakin oppimisen ja koulunkäynnin tuesta, koulun sosiaalisesta toiminnasta (retket, tapahtumat yms.), Wilman käytöstä, uskonto- ja elämäkatsomusaineista, lukuaineista sekä taito- ja taideaineista.

Lue lisää: <https://aurala.fi/immigrants-3/petu/>

Kokkola

Kokkolan monikulttuurisuusneuvosto on aloittanut toimintansa vuoden 2016 alussa. Monikulttuurisuusneuvoston tehtävänä on parantaa muista kulttuureista saapuneiden asukkaiden hyvinvointia edistämällä kulttuurien välistä yhteisymmärrystä, kannustamalla maahanmuuttajia yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen ja tuomalla kaupungin hallinnossa esiin toimintatapoja ja keinoja, joilla parannetaan maahanmuuttajien kotoutumista ja suomalaiseen yhteiskuntaan integroitumista.

Anu Wikman-Immonen, Erja Horttanainen

Kuopion sivistystoimi

Kuopion varhaiskasvatuksessa aloitettiin syyskuun 2019 alussa Opetushallituksen rahoittama Positiivisen diskriminaation hanke. Positiivisella diskriminaatiolla tarkoitetaan myönteistä erityiskohtelua, toimintatapaa, jossa vähemmistö- tai erityisryhmään kuuluvia tuetaan silloin, kun he ovat vaarassa jäädä eriarvoiseen asemaan. PoDi-hankkeen tavoitteena on lapsen tasavertaisen osallisuuden ja kulttuurisen identiteetin vahvistaminen hänen omista lähtökohdistaan käsin, riippumatta lapsen kieli- ja kulttuurisesta taustasta sekä huoltajien osallisuuden vahvistaminen ja vanhemmuuden tukeminen sekä varhaiskasvatuksen kieli- ja kulttuuritietoisten käytänteiden vahvistaminen.

Kuopiossa järjestetään peruskouluun valmistavaa opetusta kaikille Suomeen muuttaville oppivelvollisuusikäisille (7 – 17v), joilla ei ole vielä suomen kielen taitoa tai suomen kielen taito ei vielä riitä suomalaisen ryhmän mukana opiskelemiseen. Kuopiossa järjestetään kaksikielistä opetusta (suomi-englanti) 1 – 9. luokilla. Lukiokoulutukseen pyrkiville maahanmuuttajataustaisille ja vieraskielisille nuorille järjestetään lukiokoulutukseen valmistavaa koulutusta. Yli 17-vuotiaille, joilla on peruskoulu kesken tai kokonaan suorittamatta, järjestetään aikuisten perusopetusta. Aikuisten perusopetus muodostuu kolmesta vaiheesta: lukutaitovaihe, alkuvaihe ja päättövaihe.

Voimaa vanhemmuuteen-hanke. OKM:n rahoittama hanke toimii Ala-Pyörön koululla 1.8.2019-31.7.2020. Hankkeen tavoitteena on vahvistaa koko kouluyhteisön yhteenkuuluvuutta. Hanketyöntekijä on aktiivisesti mukana koulun arjessa tsempparina tukemassa ja kannustamassa koulun oppilaita. Hankkeessa on käynnistetty syksyllä 2019 perhekoulu, joka on kohdennettu Pyörön alakoulun maahanmuuttajataustaisille oppilaille ja heidän perheilleen. Perhekoulussa tutustutaan omaan kotikaupunkiin, erilaisiin harrastusmahdollisuuksiin sekä kaupungin palveluihin. Perhekoulun tavoitteena on lisätä yhteisöllisyyden kokemusta lasten ja vanhempien kesken sekä syventää tietoa koulun ja yhteiskuntamme tavoista ja tottumuksista.

Kuopion kansalaisopistossa on kehitetty viime vuosina rauhallisesti etenevää aikuisten opiskelupolkua henkilöille, joilla on vähän tai ei lainkaan aiempaa koulutaustaa. Opiskelupolku aloitetaan luku- ja kirjoitustaidon opiskelulla, mistä henkilöt voivat jatkaa aikuisten perusopetuksen lukutaitovaiheeseen ja sieltä alkuvaiheeseen. Koulutukseen on jatkuva haku ja kaikki hakijat haastatellaan ja testataan, minkä jälkeen heidät ohjataan heidän valmiuksiin ja tavoitteisiin sopivaan opiskeluvaiheeseen kansalaisopistolla tai Kuopion muihin oppilaitoksiin. Illalla järjestetään suomen kielen kursseja alkeista taitotasolle B1.2, mitä opiskelumahdollisuuksia täydentää puhumiseen painottuva kaikille avoin kieliklubi. Yhteistyötä eri tahojen kanssa tehdään tiiviisti mm. yhdessä toteutettujen naisten liikuntakurssin tai kotiäitien ja lasten suomen kurssin tiimoilta.

Anu Wikman-Immonen, Erja Horttanainen

Elokuussa 2019 Vamos Kuopiossa aloitti Vamos Flow-hanke. Hankkeessa ohjataan, neuvotaan, tuetaan ja valmennetaan 16-29 vuotiaita maahanmuuttajia Kuopion ja Siilinjärven alueella. Hankkeen tavoitteena on edistää nuorten hyvinvointia, toimia tukena arjessa ja lisätä heidän osallisuuttaan. Flow-hanke tarjoaa nuorille yksilö- ja ryhmävalmennusta.

Kuopio - Kotona taas -hanke

on Palveluala Opisto Kuopion, Talentreen ja Paju Consultingin toteuttama, ja Euroopan sosiaalirahaston ja Kuopion kaupungin rahoittama maahanmuuttajahanke. Hankkeen tavoitteena on vahvistaa kohderyhmän tuntemusta suomalaisesta kulttuurista, työelämästä, työelämän pelisäännöistä, vapaaehtoistoiminta ja harrastamahdollisuuksista ja tarjota apua ja tukea työllistymiseksi mm. verkostoitumisen ja workshopien kautta, ja tätä kautta integroida maahanmuuttajataustaiset työtä vailla olevat henkilöt suomalaiseen yhteiskuntaan. Kevään ohjauksissa on tarjolla ura valmennusta, vapaa-ajan ohjausta ja suomen kielen opetusta.

<https://paok.fi/kota-hanke-kotona-taas>

Eksote - Kotoutumisen kokemusasiantuntijat

Etelä-Karjalassa on kehitetty viime vuonna maahan muuttaneiden osallisuutta kotoutumisen kokemusasiantuntijakoulutuksen avulla. Kahdesta Eksoten maahanmuuttopalvelujen järjestämästä koulutuksesta valmistui 15 kotoutumisen kokemusasiantuntijaa, jotka ovat valmiita kertomaan oman tarinansa sekä antamaan esim. palvelujen kehittämiseen kotoutumisen omakohtaista näkökulmaa.

Koulutuksessa teemoina oman tarinan työstämisen lisäksi olivat kotoutumiseen ja maahanmuuttoon liittyvät asiat. Tarkoituksena oli myös tarjota osallistujille mahdollisuus voimavarojen löytämiseen oman tarinan ryhmässä työstämisen myötä. Kahden pilottikurssin kokemusten pohjalta koulutuksesta valmistettiin koulutusmalli, jota voi hyödyntää jatkossa kotoutumisen kokemusasiantuntijakoulutusten järjestämisessä. Kotoutumisen kokemusasiantuntijat ovat jatkossa kaikkien Etelä-Karjalan toimijoiden tilattavissa ja toimintaa koordinoi Eksoten maahanmuuttopalvelut.

Eksote - Kotivanhempien kielikerho

Kotivanhempien kielikerho tarjoaa paikan ja mahdollisuuden opiskella suomea mukavassa, turvallisessa ryhmässä. Kielikerho on tarkoitettu erityisesti kotona lapsiaan hoitaville vanhemmille. Kerhoon voi tulla lapsen kanssa, koska kerhon aikaan lapsille on järjestetty lastenhoito ja omaa tulevaan päiväkotimaailmaan tutustuttavaa ohjelmaa. Kielikerhon osalta tehdään yhteistyötä Etelä-Karjalan kansalaisopiston kanssa, joka tarjoaa kerhoon opettajan. Eksoten maahanmuuttopalvelut huolehtivat ihmisten ohjauksesta kerhoon sekä koordinoinnista. Kielikerho toimii matalan kynnyksen kohtaamispaikassa, josta osallistujat voivat löytää myös muuta mielekästä tekemistä.

Anu Wikman-Immonen, Erja Horttanainen

Eksote - Vanhemmat kouluun -toiminta

Eksoten maahanmuuttopalvelut toteuttavat vanhemmat kouluun toimintaa yhteistyössä Lappeenrannan kaupungin kanssa. Mukana toiminnassa on kaksi alakoulua, joissa oppilaina maahanmuuttajataustaisia lapsia. Toiminnan tarkoituksena on auttaa maahan muuttaneita vanhempia tukemaan lastensa koulunkäyntiä, suomen kielen oppimista ja oman kulttuurin säilyttämistä. Toimintamuotoina ovat olleet mm. vanhempien aamupäivät, jolloin vanhemmat ovat tulleet kouluun kuulemaan koulun käytännöistä ja opetuksesta sekä tutustumaan lastensa opetukseen osallistumalla luokatyöskentelyyn. Muut toimintamuodot ovat olleet vanhempainillat ja perheille nimeytyt tutor-opettajat. Palaute toiminnasta on ollut erittäin hyvää, vanhemmat ovat kertoneet että he tarvitsevat juuri tällaista tietoa, koska suomalainen koulujärjestelmä on erilainen kun kotimaassa. Toiminta on muotoutunut näiden koulujen näköiseksi, eikä toimintaa toteuteta samalla molemmissa kouluissa.

Eksote - Monikulttuurinen foorumi

Yhteistyössä Lappeenrannan kaupungin, Eksoten maahanmuuttopalveluiden ja Metalo Lappeenrannan kanssa on luotu monikulttuurinen foorumi, jonka tavoitteena on ainakin vähintään kerran vuodessa koota kaupungin monikulttuurista väestöä yhteen jonkin ajankohtaisen teeman ympärille. Monikulttuuriset foorumit ovat yhtä paljon suunnattu niin sanotulle kantaväestölle kuin itse monikulttuurisille, jotta tullaan tutuiksi puolin ja toisin. Monikulttuurinen foorumi on kohderyhmänsä mukainen toimintatapa, jossa saadaan ajankohtaista tietoa ja välitetään eteenpäin kohderyhmään liittyviä esityksiä ja toimenpide-ehdotuksia.

Järjestötila Raasepori - Föreningshuset Raseborg kotoutumisen tukena

Turvapaikanhakijoiden ja pakolaisten vastaanotto on lisääntynyt Raaseporissa huomattavasti vuoden 2015 aikana ja sen jälkeen. Kaupungissa on järjestöjä ja yksityisiä vapaaehtoisia, jotka ovat halukkaita tukemaan pakolaisten kotoutumista. Toiminnalle ei ole kuitenkaan pystytty rakentamaan selkeitä yhteistyörakenteita. Järjestöjen toiminta on ollut hajallaan ympäri kaupunkia, eivätkä kotoutujat löydä helposti ilman erillistä ja intensiivistä ohjausta järjestöjen toimintaan ja sitä kautta osaksi kansalaisyhteiskuntaa.

Järjestötila - Föreningshuset Raseborg on Resurssipankki-hankkeen toimintona tammikuussa 2019 käynnistetty kokeilu, jossa pyrittiin vahvistamaan maahanmuuttajien ja kaupunkilaisten välisten suhteiden kehittymistä ja osallisuuden kokemuksia. Kokeilun päätavoitteena on ollut tukea kotoutumista, edistää kaupunkilaisten kulttuuri-, harrastus- ja järjestötoimintaa sekä kehittää ja vahvistaa eri väestöryhmien välisiä suhteita.

Anu Wikman-Immonen, Erja Horttanainen

Järjestötilan toimintaperiaatteena on kaikille avoimen ja maksuttoman tilan tarjoaminen järjestöjen ja omaehtoisten ryhmien toimintaan. Tilan tullessa kotoutujille tutuksi heidän on helpompi tulla myös muuhun kuin erityisesti heille suunnattuun toimintaan samassa tilassa. Kaupungissa on paljon järjestöjä, joilla ei ole omaa toimitilaa. Järjestötilaa on mahdollista varata ja käyttää maksutta.

Tilan käyttöaste on korkea, arkipäivisin tilassa on tyypillisesti kahdesta kolmeen vараusta päivittäin, viikonloppuina toimintaa on vähemmän. Tilan toiminnassa on mukana tällä hetkellä noin kaksikymmentä vapaaehtoista. Osa vapaaehtoisista saa ohjausta ja koulutusta omasta taustaorganisaatiostaan. Osa vapaaehtoisista on tullut mukaan toimintaan suoraan maahanmuuttajatoimiston kautta. Kotoutujat ovat ottaneet tilan omakseen. He ovat olleet alusta asti mukana kehittämässä tilaan sekä omaehtoista toimintaa (esimerkiksi vetävät itse miesten ja naisten ryhmiä) että etsineet aktiivisesti ryhmänvetäjiä mm. kieliopetukseen.

Järjestötilassa on järjestetty monia yksittäisiä tapahtumia ja työpajoja, kuten kansainvälisen rasismien vastaisen päivän Dinner for Friendship -ateria, taidetyöpajoja ja kirjailijailtoja, keskustelutilaisuus islamista ja Eid al-Fitr juhla.

Tilassa kokoontuu tällä hetkellä säännöllisesti Makura ry:n miesten vertaisryhmä sekä Makuran ja Suomen Punaisen Ristin Karjaa – Pohjan osaston yhteinen naisten ryhmä. Lisäksi SPR:llä on tilassa paperittomien ja turvapaikkaprosessissa olevien neuvontaa. Käsityökerhoa vetää tilan vapaaehtoinen. Tilassa kokoontuu sekä suomen että ruotsin kielen opetusryhmiä ja käynnistymässä on lasten läksyapukerho. Tilassa on järjestetty joka toinen viikko Karis-Pojo svenska församlingenin diakoniatyön, Karjaan Rata-tupa ry:n, Klubitalo Fontanan ja SPR:n paikallisyhdistyksen yhteistyössä kohtaamisen kahvilaa (Möteriet), jossa tuetaan mielen hyvinvointia. Lilla Luckan järjestää tilassa lasten iltapäiväkerhoa. Luckan Raseborg pitää myös ruotsinkielistä kielikahvilaa ns. Språk café joka on avoinna muunkielisille, jotka haluavat opetella ruotsin kieltä. Lisäksi Luckan ylläpitää myös perhekahvilaa ruotsiksi, ns. Familje café, jossa lapset voivat leikkiä yhdessä, kahvitellaan, pelataan, askarrellaan yhdessä.

Startup Refugees Tampere

Startup Refugees on voittoa tavoittelematon vapaaehtoisten verkosto, joka tukee turvapaikanhakijoita, pakolaisia ja maahanmuuttajia työllistymään tai perustamaan oman yrityksen. Startup Refugees on tarjonnut jo yli 700 työpaikkaa viimeisten kolmen vuoden aikana. Työnhakijoissa on monen alan ammattilaisia, ja verkoston kautta on välitetty jo yhteensä lähes 700 työpaikkaa. Suosituimpia aloja olivat rakennus-, teollisuus-, ravintola-, siivous- ja eri palvelualat. Verkosto tarjoaa täyden palvelun paketin työllistämiseen, hoitaa niin haastattelujen järjestämisen kuin rekrytoinnin jälkeiset paperiasiatkin. Jokainen työnhakija käy ennen työhaastattelua Working life in Finland -koulutuksen, jossa kerrotaan suomalaisen työelämän pelisäännöistä ja työhaastattelujen käytännöistä, yleensä työnhakijoiden omalla äidinkielellä.

Anu Wikman-Immonen, Erja Horttanainen

Liikunta, nuoriso ja kulttuuripalvelut

Kokkola

Kokkolan kaupungin liikuntapalvelut tarjoaa maksuttomia höntsä- ja avoimia vuoroja liikuntapaikoilla, järjestää säännöllistä perheliikuntaa ja tukee erityisesti tyttöjen ja naisten liikuntamahdollisuuksia.

Kaikukortti – kulttuuria kaikille. Kokkola on vielä vuoden 2020 ajan mukana Kaikukortti-kokeilussa. Keski-Pohjanmaalla sosiaali- ja terveystalouksia järjestävä Soite ja kaa Kaikukortteja asiakkailleen, jotka ovat tiukassa taloudellisessa tilanteessa eivätkä voi siitä syystä käyttää kulttuuripalveluja. Kaikukortin haltija voi hankkia maksuttomia pääsylippuja kulttuuripalveluihin itselleen sekä alle 16-vuotiaille lapsilleen tai lapsenlapsilleen. Kaikukortti on käytössä myös Soiten maahanmuuttaja-asiakkaille. Vuoden 2020 aikana Soite ja alueen kunnat päättävät yhdessä kulttuuripalveluja organisoivien yhteisöjen kanssa siitä, vakiinnutetaanko Kaikukortti-palvelu vuoden 2021 alusta

Eksote - Isä-lapsitoiminta

Isät ovat tuoneet esiin Eksoten maahanmuuttopalveluissa eri yhteyksissä, että isien rooli uudessa kotimaassa on erilainen kuin aiemmin. Isä-lapsitoiminnan tarkoituksena on tukea Suomeen muuttaneita isiä uudessa kotimaassaan. Yhteistyökumppaneina toiminnassa on ollut Eksoten perhepalvelujen perhetyöntekijät, Etelä-Karjalan perhetyön kehittämissyödistys sekä paikallinen jalkapalloseura. Isä-lapsitoiminta aloitettiin isien ja lapsien yhteisillä jalkapalloharjoituksilla, joka oli luottamusta lisäävä, mukava toiminta. Toimintaa jatkettiin illoilla isille ja lapsille. Illoissa isät keskustelivat isyyden eroista kotimaassa ja Suomessa sekä tukivat toisiaan isyyteen liittyvissä kysymyksissä. Illoissa lapsille oli järjestetty omaa toimintaa, he keskustelivat mm. isän kanssa puuhastelusta askartelun yhteydessä.

Raasepori - FC-Slimmit- kotouttava jalkapallotoiminta

FC Slimmit on "Raaseporin harrasta liikuntaa" ylläpitämä kotoutumiseen tähtäävä jalkapallohanke. Hanke alkoi pilottihankkeena 2016, ja nyt on menossa viiden toimintavuosi yhteistyössä Länsi-Uudenmaan maahanmuuttajapalvelujen kanssa. FC Slimmit on tarkoitettu äskettäin saapuneille maahanmuuttajille, joista suuri osa on nuoria miehiä. FC-Slimmit tarjoaa heille mahdollisuuden osallistua jalkapallotoimintaan, koska heillä on vaarana syrjäytyminen, väärinkäyttö tai radikalisoituminen. Kotouttava jalkapallotoiminta tarjoaa yhtenäisyyttä, toverien tukea ja kotouttavaa toimintaa. Joukkueet osallistuvat paikallisiin jalkapallosarjoihin. Joukkueiden jäsenet osallistuvat myös toveritukiryhmään "Kasvokkain – kotoutumisryhmätoiminta", jossa käsitellään kotoutumista ja elämää Suomessa. FC-slimmitin joukkueessa on 12 kansalaisuutta edustettuna, joista noin kolmasosa ovat suomalaisia.

